

Michal Čunderle

Oponentský posudek diplomové práce BcA. Matouše Adama

Písňová improvizace

Matouš Adam se ve své diplomové práci zabývá tím, čím žije a co je mu nejbližší (tedy pokud jde o jeho múzické činění): písňovou improvizací. Nejprve si označuje terén základními pojmy, potom popisuje svou cestu od spontánního prozpěvování přes pubertální vokální exprese či exhibice až k saunovým rituálům, poté se zabývá principy, které v písňové improvizaci vyznívaly, ať už na základě vlastní zkušenosti, anebo sledováním druhých, následně přechází k průnikům s principy dialogického jednání a výchovy k hlasu, nato se zabývá možnostmi tréninku, načež diplomová práce graduje analýzou rapera Donalda Glovera.

Práce je taková, jaký je její autor: rázná (až svérázná), upřímně a přímočaře, bez zbytečných řečí jde za svým cílem, přičemž se opírá především o bohatou, řekl bych fortelnou autorovu praxi. A podrobně reflektovaná autopsie s pokusem vyznat se, zpřehlednit, uspořádat a vyvodit základní principy písňové improvizace je také její hlavní přednost.

K řečenému podrobněji: Terminologická mapa, kterou Matouš Adam nabízí v první kapitole, není sice nejbohatší, ale elementární orientaci poskytuje dostatečně. Jde o pojmy, jako jsou: písňová improvizace, hip hop, rap, flow, freestyle rap, divadelní improvizace, trans (příslušnými autoritami jsou mu Csikszentmihalyi, Edward, Johnstone, Vasquez a anglická wikipedie). Druhá kapitola, která je ohlédnutím za Matoušovou cestou k improvizovaným písním, včetně reflexe koncertu, jenž podnikl na festivalu Autorská tvorba nablízko 2022, je přiměřeně zasvěcující a zároveň s dostatečným odstupem. Třetí kapitola je pokusem systematicky zachytit principy, které Matouš Adam v písňové improvizaci vnímá. Zabývá se jevy, jako jsou záměr, obsah, rozsah, ne/předvídatelnost, kontrola, sebekritika, poetika, forma, přijímání, asociace, přichycení se, návyky. Zdá se, že nejvíce je zaujat samotným stavem zrodu, procesualností, která se pokouší být otevřená vůči přicházejícím impulzům a zároveň ctí vnitřní, nepsaná pravidla, procesualností, která se pokouší vědomě rozpoznat a strukturovat obsahy přicházející z nevědomí, z transu, z asociujícího toku. Pokud jde o podobnosti mezi dialogickým jednáním a písňovou improvizací (čtvrtá kapitola), spatřuje je autor zejména v ohledávání toho, kdy se dostává ke skutečnému jednání (a kdy nikoli), a všímá si rozdílu mezi vnitřním kritikem a vnitřním dítětem. Větší prostor pak věnuje podobnému pronikání s výchovou k hlasu, když upozorňuje na přílišnou snahovost, na schopnost vnímat každé dění s pocitem originality, na práci se stereotypem, na bloky talentu a tělovou pružnost. Vedle Ivany Vostákové se v těchto pasážích odvolává na Declana Donnellana. V šesté kapitole se Matouš Adam věnuje možnostem zkoušení (tréninku) písňové improvizace, nabízí mj. vlastní konkrétní cvičení. A v poslední kapitole rozebírá desetiminutový videozáznam improvizace z roku 2018 se zmíněným hercem, scenáristou, zpěvákem a rapperem Donaldem Gloverem (umělecký pseudonym Childish Gambino). A je třeba říci, že jde o analýzu a interpretaci důkladnou, v níž se zúročuje Matoušovo silné zaujetí tématem i vlastní zkušenost, která mu dovoluje nejenom se empaticky napojit, ale také spolehlivě vyhmátnout to podstatné a důležité.

Diplomová práce Matouše Adama se povedla a bezesporu je k užitku nejenom jemu, ale také zájemcům o toto téma. Především se mu podařilo představit čtenářům žánr písňové improvizace nejenom na základě vlastních aktivit, když nás nechává nahlédnout dosti

otevřeně do své tvůrčí dílny, ale také přiblížením jiných performerů. K velkým pozitivům patří také suverénní zacházení s anglicko-jazyčným materiálem. Naopak zbytečnou vadou na kráse je, řekněme, mezerovitá interpunkce a tu a tam přepjatý styl („Je pro mě jednoduché se pouštět do poutí do svého nitra a tam hledat pravdy o životě. s. 25).

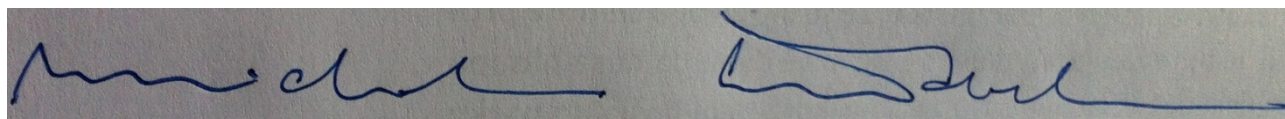
Práci však bezstarostně navrhuji k obhajobě a doporučuji její pozitivní hodnocení.

Jako doplňující otázky nabízím:

K čemu je dobrá písnička? A k čemu je dobrá písňová improvizace?

V DJ se pracuje se zveřejňováním „chyb“, s odhalováním vznikající kompozice (strukturace) dění – vidí autor nějakou spojitost s písňovou improvizací? Pracuje s tímto principem on sám?

Uvažuje autor o pedagogice tohoto žánru?

A photograph of a handwritten signature in blue ink on a light-colored surface. The signature is written in a cursive, flowing style and appears to read 'Michal Čunderle'.

doc. Michal Čunderle, Ph.D.

V Černém Volu dne 11. června 2022